

Telegram cunsumadëures lugio-agost 2014

Garantì l'autodeterminaziun d'informaziun pro i dać sanitars sensibili

2 sön 3 paziënč dl Südtirol é decuntra sce an i damana sce al po gnì salvè zentralmënter sü dać sanitars. Chësc é gnü fora tres inrescides fates dala Zentrala di Consumadus y dai doturs de ćiasa. Le sistem de informaziun sanitar dl Südtirol tla rëi ne tëgn nia cunt de chëstes ghiranzes.

Na sanité efiziënta se ghira che vigni dotur sciafies da ti rovè pormez a düc i dać de sü paziënč zënza che documënč mësses gnì ortià ia y ca, che al ne vëgnes nia fat dui iadi i medemi controi, y che al sides dan man dać de emergënza, la storia sön la sanité dl paziënt, i resultač dles vijites y les diagnoses y la documentaziun dles medejines che an à tut ite a na moda da tignì fora da scri mediciuns y tratamënč falà.

Mo an mëss tignì cunt dl'autodeterminaziun sön les informaziuns dl paziënt. En general po düc i dać sanitars ma gnì salvà cun l'autorisaziun dl paziënt. Y sce chësta autorisaziun vëgn dada, val debojëgn de stromënč de segurëza por sconè sciöche al alda i dać personai. L'autorité di dać sanitars mëss ester dl paziënt. Le conzet d'azès mëss porchël gnì laurè fora meton dër averda.

La Zentrala di Consumadus dl Südtirol arata porchël che al vais debojëgn da arjigné n sistem de racoiüda di dać di paziënč aladô dl model austriach. N grup de laûr cun düc i mëmbri, chël ô dì iné i mëmbri dla Zentrala di Consumadus, dess fà fora y dè n arat sön i tröc aspec ziti. Ma che les porsones responsables n'ô nen savëi nia al momënt.

Fossenè bunmarcé: ćiarè do le prisc cun na app

Do tröp tëmp mëtel ségn man n bun momënt por la jënt che va cun l'auto scintinada dal prisc tl Südtirol y tla Talia. Dal'edema da denant po i consumadus se desciarié la app „OsservapreZZI“ sön le smartphone y ciafè sö inscio olache le ćiarburant é miù marcé dailò dlungia o sön na certa trassa. Al po gnì ćiarè do i ćiarburanč desvalis (benzinn, diesel , gas fluid GPL, gas de metann) y la sort de sorvisc (self service o manco). Sce an ćiarria ite le tanch plëgn cun 45 litri (benzinn self service) él sön la trassa da Balsan – Rovereto na desfarënzia de prisc de feter 12 euro.

I prisc ne n'é nia propi vigni dé atuai te chësta banca dać d'oblianiza por dötes les staziuns dl benzinn,

mo purnanche le prisc vëgn mudé mëssel gnì dè ite. Dè ite vëguel le prisc plü bas, chël cun self-service, sce al é dan man döt le dé. I consumadus mëss mëte averda da jì pro la fossenara miù marcé.

Concurs davagné: la ZCS vëgn indô inciariada cun da direziun dla Zentrala di Consumadus Europeica de Balsan

La Zentrala di Consumadus dl Südtirol (ZCS) é indô gnüda inciariada adöm cun l'assoziazion di consumadus taliana Adiconsum dal Ministér por le svilup economich dla direziun dla Zentrala di Consumadus Europeica a livel nazional por le tēmp 2015-2017. L'inciaria é gnüda surandada tres bandida aposte. La Zentrala di Consumadus Europeica de Balsan se crüzia da 18 agn incà a livel europeich dla sconanza di consumadus. Ara toca pro la rëi dles Zentrales di Consumadus Europeiches (ECC-Net), che é gnüdes metüdes sö dales comisciuns europeiches te düc i stać mëmbri, tl'Islanda y tla Norvegia, por daidé les zitadines y i zitadins pro problems di consumadus sura i confins fora. Le ECC-Net s'à cruзиé dl 2013 te döta la UE de indöt 80.272 consumadus (+11% devers l'ann denant). Pro trëi cheré di caji nen jôra de produc o sorvise cumprà te internet.

Infos: www.euroconsumatori.org.

Tarifa dl strom nöia por pumpes da scialdè: ara va da sparagné!

Cun le 1. de messè él pié ia la fasa de proa por la tarifa dl strom D1: chësta é ponsada por i tliénç che à sciöche su sistem de scialdamënt na pumpa da scialdè eletrica tl apartamënt. La gran desfarënzia devers les tarifes „normales“ (D2 y D3) é che chësc prisc s'alza sce an consüma deplü, deperpo che pro la tarifa D1 é le prisc dl kWh tres anfat, bel anfat tan che an consuma.

La tarifa D1 é interessanta por che che consüma tröp al ann cun n contrat de sorvise alt (por ej. 4,5 kW). Che che consüma püch podess cínamai paié deplü, porchèl él da ponsè sura sce an dess ativé o manco chësta tarifa. I ùn calcolè che cun n contrat cun n sorvise de 4,5 kW y n consum de 4.500 kWh sparagnon en confrunt ala tarifa standard zirca 180 euro/ann.

300.000 € de straufunga por LIDL ajache al ne s'à nia tignì ala condiziun de garanzia

Le control dl'autorité de verda dla concorëenza y dl marcé é rovada do na comunicaziun dla Zentrala di Consumadus dl Südtirol ala contluijun che tles botëghes de LIDL ne se tignon nia ales condiziuns de garanzia legales di consumadus por produc che n'é nia mangiaria.

La comunicaziun vëgn dal'esperienza de n consumadù, a chël che al ne ti é nia gnü cuncè n produt da defet. Por mirit de nosta intervenziun ti él gnü retü i scioldi. Implü ti l'unse lascè alsavëi al'autorité de verda.

Chësta à ciafè fora che (Boletin n. 20 di 19 de mà dl 2014) al mancia informaziuns sön la garanzia legala, o che ares n'é nia tleres, y che tles filiales de Lidl ne vëguel nia azetè produc da defet por i cuncè.

Pratiches kommerziales nia iüsts: codesc dla sconanza di consumadus dëida ince impresa

L'autorité de verda dà na straufunga da 600.000 euro por abonamén ascognüs

Tres indô êl imprediturs che gnô ti ultimi agn dala ZCS a se lascè sö che ai â sotescrit n abonamënt zénza che ai s'un ess intenü. Döt à metü man cun i formulars dla dita „DAD“ y i rezepisc dla dita Kuadra. La dita DAD ti scriô a dites scrites ite tl register dl kommerz y damanâ da „controlè y mudé“ dać che ê te süa banca dać online „Registro Italiano Internet“. De cí che la maiù pert ne s'intenô nia, é che al gnô stlüt jö cun la sotescriziun di dać mudà n abonamënt por sorvisc de retlam che costâ passa 950 euro, y che ara ne jô nia da desdì. La DAD menâ la fatura impormò do che le terminn ê tomè, a na moda che ara ne jô nia plü da se trà zoruch. Sce al ne gnô nia paié ciafan na dërta linia de lëtres, y ala fin roval adalerch la dita CBR, che proponô te n scrit cun n contignü che ê vignitan manacius n „apajamënt“ dla stritaria.

Chësta prozedöra nia iüsta é gnüda stlüta cun na straufunga de 500.000 euro.

La dita Kuadra indere s'à ma adressè a dites impormò scrites ite tl register dl kommerz: a chëstes ti àra ortié rezepisc postai cun chi che al parô che al foss obligatore da se scrì ite tl „Multiservice-Portal“. A chësta moda à les dites paié passa 300 euro por val' che ai aratâ adinfal ester „obligatore“. La prozedöra de Kuadra é gnüda stlüta cun na straufunga da 100.000 euro.

La ZCS ti â segnalè chëstes pratiches kommerziales al'autorité de verda por la concorëenza y le marcé y chësta â daurì na prozedöra de inrescida. Sëgn à l'autorité de verda tut la dezijiun che te traidui i caji él pratiches kommerziales nia iüsts y dè straufunghes adatades (ciara Boletin n. 20 di 19 de mà dl 2014).

ECC-Net: Travel App – La app de iade por i consumadus dl'UE

La ECC-Net presentëia na app de iade nöia por smartphones y tablets: la ECC-Net: Travel App. Sön le iade tl'UE, tl'Islands y tla Norvegia dëida inant la app te de ries situaziun en vacanza, ara spliga cí dërc che le consumadù à y dëida ince le dì tl lingaz dl post o – sce ara sceca cun la pronunzia – da le mostrè. ECC-Net: Travel App à informaziuns legales laurades sö a na moda da capì y aiüç linguistics te düc i 23 païsc dl'UE, sciöche ince por norvegesc y islandesc y plü avisa por chisc ciamps: cumprè ite, imprestè fora n auto, hotì y stè sura nöt, sorvisc sanitars, iadi cun le fligher y la ferata, sciöche ince cun le bus y les barches. N ater ciamp contëgn numeri de telefonn importanç y informaziuns de contaç por les emergëncies che vëgn dant le plü sovënz.

La app é debann y po ince gnì adorada offline, a na moda che al ne vëgnes nia a s'al dè cosc de roaming sce an l'adora. La app funzionëia sön smartphones y tablets cun iOS, android y Microsoft Windows y po gnì desciariada tles botëghes online.

Le roaming vëgn indô miù marcé tl'EU. Metede averda sce i jëis en vacanza defora dla UE!

Dal 1. de messè saràl ciámò n iade miù marcé da telefonè, scrì sms y jì te internet cun le telefonn tl èster daite dal'UE (mo nia defora dal'UE!). Sce an chërda sö zacai ne pon nia paié de plü co 19 zentejims/menüt plü CVA, sce an vëgn cherdà sö ne pol nia costè deplü co 5 zentejims/menüt plü CVA.

Sce an mena n sms pol ma plü costè tl roaming 6 zentejims plü CVA, ciafè n sms é debann.

Tres de plü consumadus é tres online cun sü smartphones. Le prisc che vëgn paié por desciarié tl èster tl'UE n megabyte (MB) ne po nia ester majer co 20 zentejims plü CVA (al vëgn cumpedè a KB).

Sce i jëis en vacanza defora dal'UE, sciöche por ej. tl Egitto, tla Turchia o tla Tunisia pol gnì bindebò cer da telefonè y jì te internet cun le telefond cun osta cherta sim. Al vëgn aconsié da se informè sön les ofertes pro la compagnia de telefond, o da cumprè y té na cherta sim da ciarié sö tl èster.